

и активного словаря, значительные трудности актуализации слов, переносного значения слова. Констатирован тот факт, что особенности словаря дошкольников детей с общим недоразвитием речи проявляются в связной речи. А также представлено исследование влияния особенностей словаря этих детей на учебный процесс. Выявлено, что особенности словаря этих детей отрицательно сказываются на учебном процессе и снижают его эффективность. В учебном процессе у этих детей трудности проявляются в восприятии и воспроизводстве учебного материала. В статье представлены методические подходы и направления логопедической работы по развитию словаря у дошкольников с общим недоразвитием речи. Описываются многократно апробированные и экспериментально обоснованные средства, приемы и методы развития словаря у детей с общим недоразвитием речи с учетом тех трудностей, с которыми в дальнейшем в ходе учебного процесса сталкиваются эти дети.

Ключевые слова: обогащение словаря, дети с общим недоразвитием речи, актуализация слова, восприятие и воспроизводство учебного материала, пассивный и активный словарь, связная речь.

Karapetyan S. G., Kirakosyan A. A. Methodological approaches towards vocabulary development of preschool children with general speech underdevelopment

Vocabulary is introduced in the article as the crucial issue for speech development of a child. The importance of vocabulary enrichment as one of crucial components in preparing children for schooling is underlined as well.

The results of vocabulary experimental research of preschool children with general speech underdevelopment are introduced in the article. It is experimentally proved, that children with general speech underdevelopment have poor passive and active vocabulary, have considerable difficulties regarding the actualization of words, word figurative meaning. The fact, that vocabulary peculiarities of preschool children with general speech underdevelopment appear in connected speech, is ascertained. The research of influence of vocabulary peculiarities of these children on the educational process is also introduced. It is identified, that the vocabulary peculiarities of these children negatively affect the educational process and reduce its productiveness. In educational process these children have difficulties with educational process perception and reproduction. Methodological approaches and speech therapy fields regarding the vocabulary development of preschool children with general speech underdevelopment are introduced in the article. Multiply and experimentally approved resources, ways and methods of vocabulary development of children with general speech underdevelopment regarding the problems that children face during the educational process, are described.

Keywords: vocabulary enrichment, children with general speech underdevelopment, word actualization, perception and reproduction of educational material, passive and active vocabulary, connected speech.

Стаття надійшла до редакції 24.09.2014 року

Статтю прийнято до друку 25.09.2014 року

Рецензент д. п. н. проф Р. Н. Азарян

УДК 376.36:371.315.7

ДО ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАННІ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Качуровська О.Б.

кандидат педагогічних наук, доцент

Вивчення та удосконалення можливостей існуючих технологій призвело до ефективного їх використання в діагностиці, корекції та навчанні дітей і підлітків, що мають ті чи інші порушення розвитку. Останнім часом комп'ютерні технології найчастіше використовуються у спеціальній освіті як ефективний засіб індивідуалізації процесу навчання. З цією метою використовуються комп'ютерні програми розраховані для навчання дітей з різними порушеннями розвитку, а також моделі адаптованих комп'ютерних програм створених для загальноосвітньої школи. Використання останніх потребує розробки корекційними педагогами спеціального методичного підходу, що враховує загальні закономірності і специфічні особливості дитини. Очевидним є той факт, що успіх психолого-педагогічної корекції будь-якого порушення визначається перш за все ефективністю діагностики. Саме діагностика є тією ланкою, що забезпечує зв'язок навчання з індивідуальними особливостями дитини. На сучасному етапі розвитку науки і техніки цілком очевидним передбачається використання комп'ютерних засобів для комплексного обстеження дитини, диференціальної психолого-педагогічної діагностики відхилень розвитку. Широкі можливості сучасної комп'ютерної техніки дозволяють використовувати її у нейрофізіологічних дослідженнях для оцінки функціонального стану ЦНС у дітей з різними порушеннями розвитку. У нейрофізіологічних дослідженнях основними методами є реєстрація і аналіз електроенцефалограми (ЕЕГ) та викликаних потенціалів (ВП) мозку. Ці методи є незамінними, а іноді і єдиними при вирішенні багатьох завдань діагностики у корекційній педагогіці (нейросенсорна туговухість, розумова відсталість, сенсорна афазія, заїкання, порушення зору, епілепсія і т.д.) Рання діагностика відхилень у розвитку дозволяє своєчасно обрати ефективні шляхи корекції та компенсації дефекту, а в деяких випадках попередити вторинні порушення розвитку. Серед комп'ютерних програм ранньої діагностики дітей варто зазначити програмне забезпечення розроблене в

середовищі Microsoft Office Excel («Програма ранньої комплексної діагностики рівня розвитку дитини від народження до трьох років»)[1, с.4], яке дозволяє на новому рівні розглядати питання психолого-педагогічного вивчення дитини. Зазначений програмний продукт складається з трьох блоків, а саме:

1. Соціальний блок передбачає визначення соціального статусу сім'ї, який включає вивчення життєдіяльності і якості життя сім'ї та поділяється на соціально-побутовий та соціально-економічний аспекти. Аналіз побутових умов проживання, рівень матеріального благополуччя, діагностика внутрішньосімейних стосунків та оцінка педагогічної компетентності батьків. Результати діагностики узагальнюються та подаються у вигляді висновку, де зосереджені найбільш значущі аспекти діагностики мікросоціуму.

2. Медичний блок базується на загальних принципах медичної діагностики з врахуванням етіології, структури первинного порушення. Передбачає аналіз медичної документації (вагітність, пологи, ранній розвиток, висновки лікарів). Дані медичного обстеження узагальнюються і подаються у вигляді висновку про оцінку психоневрологічного, соматичного статусу дитини.

3. Психолого-педагогічний блок представлений набором діагностичних таблиць для обстеження дітей. Психолого-педагогічна діагностика складена на основі формування нормативних показників розвитку за основними функціональними сферами, а саме:

- Слухове сприймання;
- зорове сприймання;
- розвиток загальних рухів;
- розвиток рухів руки;
- предметна діяльність;
- активне мовлення;
- пасивне мовлення;
- навички самообслуговування;
- соціально-комунікативні навички;
- соціальний розвиток.

Психолого-педагогічний блок є провідним в структурі «Програми ранньої комплексної діагностики рівня розвитку дитини від народження до трьох років», оскільки дані отримані в результаті реалізації саме цього блоку, слугують базисом для складання індивідуальної програми абілітації дитини.

На сьогодні педагогічною, психологічною, фізіологічною, клінічною галузями корекційної педагогіки накопичено величезний обсяг знань, повноцінне використання яких в спеціальних діагностичних дослідженнях, що базуються на комп'ютерних технологіях дозволить забезпечити більш успішне вирішення проблем вивчення природи інтелектуальної недостатності, порушень мовленнєвого розвитку, а також специфічних особливостей мислення, пам'яті, уваги, сприйняття для кожного типу порушеного розвитку. Саме тому виникає необхідність створювати комп'ютерні діагностики, які дозволили б формалізувати накопичений досвід спеціалістами, зробити його об'єктивним та сформулювати критеріальні основи діагностики різних порушень у дитячому віці. Комп'ютерна підтримка співпраці усіх спеціалістів, а саме логопедів, психологів, методистів є обов'язковою ланкою у такому багатоплановому процесі. Актуальність цієї проблеми визначається нагальними практичними завданнями, пов'язаними з необхідністю відпрацювати універсальну систему інтерпретації усіх результатів діагностичного обстеження.

З діагностичною метою використовуються комп'ютерні технології і для виявлення впливу навчання на розвиток дитини, з допомогою яких можна об'єктивно оцінити результати педагогічної діяльності. Система градуйованих за рівнем складності завдань оцінює знання учнів незалежно від сторонніх впливів та особистостей педагога, а також допомагає оцінити ступінь ефективності різних методик навчання.

Використання комп'ютерних технологій у навчальному процесі учнів з порушеннями розвитку дозволяє значно покращити процес корекційного навчання за рахунок індивідуалізації процесу виконання завдання в умовах класу, досягнення більш високої мотивації при роботі з комп'ютером ніж в традиційних умовах. Такий підхід надає можливість подавати відповідну кількість навчального матеріалу кожному учневі у класі, враховуючи індивідуальні труднощі, швидкість виконання завдання, характер та ступінь допомоги, яку потребує учень в процесі навчання. Поліфункціональне навчальне використання комп'ютера та його реальний вплив на процес корекції, навчання і виховання дітей з порушеннями розвитку науково обґрунтовно та доведено існуючою практикою в спеціальній педагогіці. Специфіка використання комп'ютерних засобів для навчання дітей з обмеженими можливостями визначається загальними закономірностями їх психічного розвитку, а також враховує цілий ряд специфічних особливостей пов'язаних із структурою дефекту та характером його прояву. Саме тут, комп'ютер набуває якості „посередника”, допоміжного засобу встановлення комунікативного контакту, та забезпечення каналу зв'язку дитини з зовнішнім світом. Це насамперед стосується дітей з порушеннями мовлення, втратою зору і слуху, ДЦП та іншими фізичними недоліками, які суттєво обмежують можливості

людини стосовно обміну інформацією. Саме тому значний інтерес представляють такі універсальні системи як POSSUM, MAVIS, BLISS, що використовуються як допоміжні комунікативні засоби, які допомагають дитині з порушеннями розвитку здійснювати контроль і управління зовнішнім середовищем. Перевагою таких систем є те, що вони можуть працювати з програмами які дозволяють розвивати та задовольняти творчі здібності, а саме малювати, складати музику, використовуючи при цьому будь-який пристрій введення інформації, який є індивідуальним і орієнтованим на конкретний тип порушення. Сучасні можливості комп'ютера дозволяють перекодування інформації із однієї форми у іншу та подання її в різних видах та модальностях: перекодування візуальної інформації в мовлення або шрифт Брайля–для сліпих; подавання візуальної інформації в оптимальних розмірах та кольоровому рішенні для слабозорих та для осіб з порушеннями сприйняття кольору; використання програмно-апаратного комплексу „Видимая речь” (Росія) і „Русский жестовый язык” (Росія) для людей з порушеннями мовлення та слуху; POSSUM, MAVIS, BLISS – для дітей з ДЦП та ін. фізичними недоліками. З цією метою розроблено та створено пристрої введення інформації у вигляді спеціальних масок для клавіатур, сенсорних екранів, детекторів руху очей, клавіші Брайля, ножні педалі та перемикачі.

Існують також комп'ютерні програми, які дозволяють розвивати мовлення дитини завдяки інтерактивній візуалізації на екрані мовленнєвих функцій. А саме логопедичні тренажери „Дэльфа 142”, „Дэльфа 300”, „Игры для Тигры”(Перм), „Живий звук”(Україна) [7, с.9], «Адаптація-Лого»(Україна) „Демосфен” (Росія). Програмно-методичний засіб „Демосфен” ґрунтується на застосуванні методу біологічного зворотнього зв'язку, де використовується такий фізіологічний параметр, як дихальна аритмія серця (метод ДАС-БОС). Принцип дії пристрою полягає у тому, що пацієнта у фазі видиху під контролем частоти серцевих скорочень і дихальної аритмії серця навчають новим навичкам артикуляції, темпу, ритму та плавності мовлення. Більшість дітей-логопатів мають в анамнезі різну патологію (перинатальну енцефалопатію), що як правило призводить до уповільнення дозрівання клітин головного мозку та супроводжується розладами різного характеру, в тому числі і порушеннями дихання. Саме тому, постановка діафрагмального типу дихання для таких дітей є необхідною, оскільки дозволяє зняти надмірну напругу в області шиї, плечей, нижньої щелепи, язика, що в свою чергу сприяє природньому, вільному мовленню, усуненню мовленнєвих судом при заїканні та корекції різних мовленнєвих порушень.

Оптимальним методом корекції мовлення дітей із дизартрією, а саме фонетико-фонематичного (зокрема просодики) та лексичного компонентів, центром Біокібернетики спільно з «Інститутом інформаційних технологій в освіті ЮНЕСКО» розроблено програму «Dizartria.net».

Робота з програмою «Dizartria.net» сприяє подоланню спастичності й компенсує недоліки роботи мовленнєворухових центрів. Компенсаторно-лікувальний процес включає в себе [2, с. 14]:

1. Постановку антиспастичної висоти голосу;
2. Постановку тембру голосу.

Сучасна реалізація методики акустичного зворотнього зв'язку дозволяє якісно збільшити її надійність і доступність, а також розширити можливості методики через візуалізацію мовлення й подолання мовленнєвих спазмів.

В програмі «Dizartria.net» використовується система антропометричної постановки голосу – «резонансне мовоутворення» – know-how НІЦ БКБ. Її ефективність підтверджена незалежними дослідженнями BWC Ltd. (Великобританія) і ITTG Group (Ізраїль).

На першому занятті пацієнт з використанням комп'ютерної програми «Dizartria.net», використовуючи навушники і мікрофон, намагається компенсувати порушення мовленнєворухових механізмів центральної нервової системи. Під час занять комп'ютерна програма «Dizartria.net» налагоджує роботу трьох мозкових мовленнєвих центрів (рухового центру Брока, сенсорного центру Верніке, та асоціативної зони кори головного мозку), тим самим автоматично долаючи порушення м'язевого тону і спазми м'язів артикуляційного апарату.

Комп'ютерна програма «Dizartria.net» забезпечує закріплення нових, більш правильних вегетативних рефлексів (реакцій нервової системи), що беруть участь в роботі мовленнєвих центрів.

У процесі роботи з програмою формуються необхідні мовленнєві кінестезії (м'язеві відчуття, що виникають при русі органів артикуляції в момент мовлення), і як наслідок удосконалюється вимова. В процесі подальшого тренінгу новий артикуляційний уклад мовлення (мовленнєворухове вміння) досить швидко переходить в навичку (автоматизується).

Для дітей з ДЦП використовується метод функціонального біоуправління (ФБУ) – комп'ютерний варіант „Реамед -3”(Росія) – призначений для діагностики, відновлювального лікування та корекції рухових розладів різної етіології. Тренажери „Лошадка”, „Ручной велосипед”, „Платформа” (Росія) розвивають у дітей з фізичними порушеннями вестибулярний апарат, м'язово-суглобну чутливість та диференціальні рухи м'язів.

Для корекції та розвитку психічних функцій при навчанні дітей читанню, письму, математиці використовуються різноманітні спеціалізовані комп'ютерні програми „Математика для тех, кому трудно” (Росія),

„Состав числа” (Росія), „Мир за твоим окном”(Росія) та ін. В цьому випадку комп'ютер представляє собою універсальний засіб пізнавально-дослідницької діяльності, успішно вирішує традиційні навчальні і корекційні завдання, будує нові „обхідні шляхи”, забезпечує продуктивно-експериментальну діяльність, розвиває та збагачує емоційно-вольову сферу дитини з порушеннями розвитку.

Традиційні інформаційні та комунікаційні технології підтримують, в основному, опосередковане і вербальне сприйняття, а також взаємодію користувача з електронним робочим середовищем. Сучасні підходи в реалізації інформаційно-комунікаційних технологій передбачають розробку і використання технологій віртуального простору, що базуються на глибокому зануренні людини в певне середовище для взаємодії з об'єктами і персонажами цього середовища з урахуванням його різних характеристик - фізичних, психофізіологічних, особистісних та ін.

Сучасний рівень розвитку інформаційних технологій дозволяє створити такі пристрої та комп'ютерні програми, які зможуть компенсувати практично будь-яке обмеження щодо взаємодії дітей з порушеннями розвитку з комп'ютерною системою, за винятком, деяких обмежень розумових здібностей. Допоміжні комп'ютерні пристрої і програмне забезпечення є технічним засобом реабілітації, яке забезпечує дітям з особливими освітніми потребами доступність середовища та інформації.

Необхідно також відмітити, що використання нових інформаційних технологій в практиці навчання дітей з порушеннями розвитку має вирішувати не тільки дидактичні цілі, але й слугувати цілям соціальної і трудової адаптації. Найбільш повно цим завданням відповідає створення інформаційних технологій спеціальної освіти і організація дистанційної освіти дітей, які мають порушення розвитку.

Основними перевагами дистанційного навчання є: можливість навчатися за індивідуальним розкладом; брати участь у різних інтерактивних дискусіях; використовувати інформаційні джерела, що знаходяться в різних географічних регіонах.

Таким чином наведений нами перелік застосування інформаційних технологій навчання дає підстави стверджувати, що на даному етапі розвитку науки та практики вже накопичений достатній практичний і теоретичний досвід щодо загальних психолого-педагогічних особливостей використання комп'ютерної техніки у навчанні, який разом складає досить глибоку та фундаментально відпрацьовану концепцію комп'ютеризації навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Література

1.Аксенова Л.И., Тюрина Н.Ш., Шкадаревич Е.В., Программа ранней комплексной диагностики уровня развития ребенка от рождения до трех лет: Электронный ресурс –М: Наука и Техника, 2002. – 156с. **2. Блудов А.А., Белова Н.В.**, Дизартрия.NET. Лечение нарушений у детей и взрослых. DVD с аудио- и видеопрограммами. – СПб.: Наука и Техника, 2009. – 160 с. **3.Айзенберг Б.И., Юдилевич А.Я., Белоножко О.П.** Диагностические и коррекционные аспекты использования компьютеров в работе с детьми, имеющими нарушения познавательной деятельности // Дефектология. – 1991. – №6. – С. 37 – 40. **4. Коджаспирова Г.М., Петров К.В.** Технические средства обучения и методика их использования: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений – М: Издательский центр «Академия», 2001. – 256 с. **5.Крючкова О.Г.** Использование информационных технологий в обучении людей со специальными образовательными потребностями. Обзор терминологии и типов программного обеспечения / «Открытый урок». Учительский фестиваль педагогических идей: URL: <http://festival.1september.ru/articles/415766/> **6.Кукушкина О.И.** Использование информационных технологий в различных областях специального образования: Автореф. дис. д-ра пед. наук. М., 2005. – 58 с.:URL: http://www.dissland.com/catalog/ispolzovanie_informatsionnih_tehnologiy_v_oblastyah_spetsialnogo_obrazovaniya.html **7. Мороз Б.С., Луцко К.В.** Слухомовленневий тренажер «Живий звук».- К.,2008р.-84с. **8. Обухова Л.С., Ткаченко С.Б.** Возможности использования компьютерных игр для развития перцептивных действий // Психологическая наука и образование. – 2008. – №3. – С. 49 – 60. **9. Шеремет М.К., Загурська Г.** Сучасні комп'ютерні технології в логопедичній роботі // Хрестоматія з логопедії. Навчальний посібник / Шеремет М.К., Мартиненко І.В. – К.: КНТ, 2006. – 360 с. – с. 159–166.

References

1.Aksenova L.Y., Tyuryna N.Sh., Shkadarevych E.V., Programma ranney kompleksnoy dyagnostyky urovnya razvytyya rebenka ot rozhdenyya do trekh let: Elektronnyy resurs –M: Nauka y Tekhnika, 2002. – 156s. **2. Bludov A.A., Belova N.V.**, Dyzartryya.NET. Lechenye narushenyy u detey y vzroslykh. DVD s audyo- y vydeoprogrammamy. – SPb.: Nauka y Tekhnika, 2009. – 160 s. **3.Ayzenberh B.Y., Yudylevych A.Ya., Belonozhko O.P.** Dyagnostycheskiye y korrektsyonnyye aspekty yspol'zovanyya komp'yutero v rabote s det'my, imeyushchymy narushenyya poznavatel'noy deyatel'nosti // Defektolohyya. – 1991. – #6. – S. 37 – 40. **4. Kodzhaspyrova H.M., Petrov K.V.** Tekhnicheskiye sredstva obuchenyya y metodyka ykh yspol'zovanyya: Ucheb. posobyey dlya stud. vyssh. ped. ucheb, zavedenyy – M: Yzdatel'skiyy tsentr «Akademyya», 2001. – 256 s. **5.Kryuchkova O.H.** Yspol'zovanye ynformatsyonnykh tekhnolohyy v obuchenyy lyudey so spetsyal'nyymy obrazovatel'nyymy potrebnostyamy. Obzor termynolohyy y tipov prohrammnoho obespechenyya / «Otkrytyy urok». Uchytel'skiyy festyval' pedahohycheskykh ydey: URL: <http://festival.1september.ru/articles/415766/> **6.Kukushkina O.Y.** Yspol'zovanye ynformatsyonnykh tekhnolohyy v razlychnykh oblastyakh spetsyal'noho obrazovanyya: Avtoref. dys. d-ra ped. nauk. M., 2005. – 58 s.:URL: http://www.dissland.com/catalog/ispolzovanie_informatsionnih_tehnologiy_v_razlychnih_oblastyah_spetsialnogo_obrazovaniya.html **7. Moroz B.S., Luts'ko K.V.** Slukhomovlennyyvy trenazher «Zhyvyy zvuk».- K.,2008r.-84s. **8. Obukhova L.S., Tkachenko S.B.** Vozmozhnasty yspol'zovanyya komp'yuternykh yhr dlya razvytyya pertseptyvnykh deystvyuy // Psykholohycheskaya nauka y

obrazovanye. – 2008. – #3. – S. 49 – 60. 9. Sheremet M.K., Zahurs'ka H. Suchasni komp'yuterni tekhnolohiyi v lohopedychniy roboti // Khrestomatiya z lohopediyi. Navchal'nyu posibnyk / Sheremet M.K., Martynenko I.V. – K.: KNT, 2006. – 360 s. – с. 159–166.

Качуровська О.Б. До проблеми використання інформаційно-комунікаційних технологій в навчанні дітей з особливими освітніми потребами.

У статті розглядається проблема використання інформаційно-комунікаційних технологій у галузі корекційної педагогіки та спеціальної психології. Здійснено аналіз педагогічного програмного забезпечення з точки зору психолого-педагогічних особливостей його використання. Проаналізовано позитивні та негативні особливості у змісті педагогічного програмного забезпечення. Зазначено, що корекційно-виховна робота з дітьми з особливими освітніми потребами, передбачає використання спеціалізованих або адаптованих комп'ютерних програм (головним чином, навчальних, діагностичних і розвиваючих), а ефективність їх використання залежить від професійної компетенції педагога, уміння впроваджувати новітні технології в систему навчання кожної дитини створюючи мотивацію, а також надаючи свободу вибору форм і засобів діяльності. Детально розглянуто допоміжні комунікативні засоби, які допомагають дитині з порушеннями розвитку здійснювати контроль і управління зовнішнім середовищем. Визначені основні пріоритетні напрямки використання інформаційно-комунікаційних технологій для навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, технічні засоби навчання, дистанційне навчання, педагогічне програмне забезпечення, корекційна освіта, віртуальний простір, комп'ютерні технології в спеціальній освіті.

Качуровская О.Б. К проблеме использования информационно-коммуникационных технологий в обучении детей с особыми образовательными потребностями.

В статье рассматривается проблема использования информационно - коммуникационных технологий в области коррекционной педагогики и специальной психологии. Осуществлен анализ педагогического программного обеспечения с точки зрения психолого - педагогических особенностей его использования. Проанализированы положительные и отрицательные особенности в содержании педагогического программного обеспечения. Отмечено, что коррекционно - воспитательная работа с детьми с особыми образовательными потребностями, предполагает использование специализированных или адаптированных компьютерных программ (главным образом, учебных, диагностических и развивающих), а эффективность их использования зависит от профессиональной компетенции педагога, умение внедрять новейшие технологии в систему обучения каждого ребенка создавая мотивацию, а также предоставляя свободу выбора форм и средств деятельности. Подробно рассмотрены вспомогательные коммуникативные средства, которые помогают ребенку с нарушениями развития осуществлять контроль и управление внешней средой. Определены основные приоритетные направления использования информационно - коммуникационных технологий для обучения детей с особыми образовательными потребностями.

Ключевые слова: информационно - коммуникационные технологии, технические средства обучения, дистанционное обучение, педагогическое программное обеспечение, коррекционное образование, виртуальное пространство, компьютерные технологии в специальном образовании.

Kachurovsky O.B. On the problem of the use of information and communication technologies in teaching children with special educational needs.

The problem of the use of information - communication technologies in the field of correctional pedagogy and special psychology. The analysis of educational software from the point of view of psychology - pedagogical features of its use. Analyzed the positive and negative features in the content of educational software. Noted that the correction - educational work with children with special educational needs, involves the use of specialized or customized computer programs (mainly educational, diagnostic and developmental), and the effectiveness of their use depends on the professional competence of the teacher, the ability to implement the latest technology into the teaching of each child creating motivation, as well as providing the choice of form and means of action. Details considered auxiliary communicative tools that help the child with developmental disabilities to monitor and control the environment. The main priorities for the use of information - communication technologies for teaching children with special educational needs.

Keywords: information - communication technology, technical training, distance learning, teacher software, correctional education, virtual space, computer technology in special education. Psychological and pedagogical aspects of using ICT in correctional education.

Стаття надійшла до редакції 30.09.2014 р.

Статтю прийнято до друку 30.09.2014 р.

Рецензент: д.п.н., акад. Макаренко О.Л.

УДК 376(477)(092)

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ Р.Г. КРАЄВСЬКОГО

Козинець О.В.

Реформування системи спеціальної педагогічної освіти сприяють тому, що все більш актуальними стають питання вивчення історичного досвіду становлення та розвитку вітчизняної дефектології, навчання та виховання осіб з психофізичними порушеннями. У зв'язку із цим особливий інтерес викликає наукова робота й педагогічний досвід окремих вітчизняних вчених-дефектологів, чия активна наукова й творча діяльність